

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум 3. јул 2015.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовао комисију</p> <p>Одлуком од 24. јуна 2015. године Научно-наставног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је комисија за оцену подобности докторанта Иване Скендеровић, мастер, која је пријавила тему за израду докторске дисертације: "Одједи петраркизма у српској књижевности".</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>1. Др Мирка Зоговић, редовни професор, италијанистика, 15. јул 2009, Филолошки факултет Универзитета у Београду</p> <p>2. Др Снежана Милинковић, ванредни професор, италијанистика, 15. мај 2012, Филолошки факултет Универзитета у Београду</p> <p>3. Др Никола Грдинић, редовни професор, српска и јужнословенске књижевности с теоријом књижевности, 8. децембар 2000, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду</p> <p>4.</p> <p>5.</p>
II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА
<p>Ивана Скендеровић је пореклом из Брајковца (општина Лазаревац), рођена је 01.07.1987. у Београду. Завршила је основну школу као носилац Вукове дипломе у Дудовици (општина Лазаревац). Након тога је уписала Филолошку гимназију у Београду (одећење за италијански језик), коју је такође завршила као носилац Вукове дипломе. Године 2002. уписује Филолошки факултет у Београду, смер италијанистика, као буџетски студент и у року завршава студије са просеком 9,57. Исте године уписује мастер студије на Филолошком факултету у Београду у завршава их у року, 2011. године са просеком 10.00. Исте године следи и упис докторских студија на Филолошком факултету у Београду на смеру Наука о књижевности, где је од тада ангажована и као сарадник у настави на катедри за италијанистику. Од новембра 2011. године ради као наставник италијанског језика на Факултету за примењени менаџмент, економију и финансије у Београду. Има два објављена рада из области књижевности у релевантним научним часописима.</p>
III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА
<p>1. Фактографија и фикција у Петраркиној епистоли „Потомцима“, <i>Свеске</i>, 109, 2013, стр.24-34</p>

(УДК 821.131.09-6 Петрарка Ф.;82.09-94)

2. Једно виђење Вукових „Српских пјесама“ – *Nuovo diornale de' letterati: "Canti popolari dei serbi"*, *Филолошки преглед* XL 2013 2. (БИБЛИД: 0015-1807, 40(2013), 2 (пп. 103-115) УДК 821.16341.09-1:389)

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да кандидаткиња Ивана Скендеровић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА НАПОМЕНА:

За ментора је предложена др Мирка Зоговић, редовни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за италијански језик и књижевност

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1. *Lazara Tomanovića prevodi Petrarke, Foskola i Leopardija*, "Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor", XLV, 1979, br. 1-4, str. 59-76;
2. *Problem prevodenja italijanske kancone na srpskohrvatski jezik*, Naučni sastanak slavista u Vukove dane, 12, Beograd 1982, str. 31-38;
3. *Stih srpskohrvatskih prevoda sa italijanskog u drugoj polovini XIX veka u Stih druge polovine devetnaestog veka*, VANU, Naučni skupovi, 2, Novi Sad 1987, str. 287-294;
4. *Italijanska književnost u srpskoj periodici na granici dva veka u Tradicionalno i moderno u srpskim časopisima na početku veka 1895-1914*, Beograd 1992, str. 333-339
5. *Književna prožimanja*, Beograd, Rad, 2000;
6. *Sonet u italijanskoj književnosti u Sonet u evropskom pesništvu*, Beograd, Zadužbina Ilije M. Kolarca, 2001, str. 27-51 (ISBN 86-7249-073-8);
7. *Plurilinguismo e l'identità culturale della città di Cattaro nel Rinascimento e nel Barocco u Città plurilingui. Lingue e culture a confronto in situazioni urbane*, Atti del Convegno Internazionale del Centro Internazionale sul Plurilinguismo, Udine 2004, pp. 281-291 (88-8420-241-8);
8. *Primeri sheme sumacije u dubrovačkoj književnosti renesanse i baroka*, »Zbornik Matice srpske za književnost i jezik«, knj. LI, 2005, br.1/2, str. 31-45;
9. *Il significato e la funzione dell'autotraduzione nell'opera poetica di Dinko Ranjina u Scrittori stranieri in lingua italiana dal Cinquecento ad oggi*, Padova, Unipress, 2009, pp. 127-139;

-

-

Комисија сматра да проф. Мирка Зоговић испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област наука о књижевности.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслоа)

Комисија закључује да је радни назив тезе "Одјаци петраркизма у српској књижевности" прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. предмета (проблема) истраживања

Опис теме:

Предмет истраживања кандидаткиње Иване Скендеровић јесте утврђивање могућих петраркистичких тенденција у српској књижевности, као и начина њиховог манифестовања. Сматрајући да те тенденције ваља превасходно повезати с књижевношћу XVIII века, прва етапа, а највероватније и најважнија, њеног испитивања биће такозвана трићанска песничка школа, односно поезија Јована Дошеновића, Јована Пачића, Павла Соларића, Јоакима Вујића, Вићентија Ракића, Викентија Љуштине, Арона Јеленића, Јефимија Поповића, Саве Мркаља, Николе Боројевића и Александра Андрића. Докторанткиња Скендеровић истиче особит значај Дошеновићевог програмског текста који се сматра манифестом ове песничке школе, а држи да ће повезаност ових песника с поезијом Петrarке и петраркизма бити могуће утврдити прво, путем саме метричке форме, односно сталног лирског облика, у овом случају пре свега сонета, као и избора стиха и риме. Друго, преко тема и мотива карактеристичних за „Канцонијер“, те на крају, као треће, преко стилске димензије текста, утврђивањем одјека типичних стилских обележја Петrarке, па самим тим и петраркиста. За разлику од увраженог мишљења у нашој науци о књижевности, кандидаткиња сматра да је поезија песника *трићанске школе* у великој мери обележена класицистичким елементима, те да се може проучавати и у том контексту, а не само у оквиру предромантизма. Док је поезија и поетика ових песника делом условљена и друштвено-историјском ситуацијом, а и биографијама самих песника, дотле у следећој етапи проучавања, ствари су компликованије и теже за утврђивање. Наиме, иако се српски романтизам поглавито угледа на немачки, Ивана Скендеровић претпоставља да српски романтичари ипак преузимају одређени репертоар мотива из традиције уврштавајући га у своја лирска дела. Оно што ће бити значајно за ову тему нису петраркистички елементи настали директним опонашањем Петrarке, већ реминисценције на „Канцонијер“, које су се усталиле као типични романтичарски поступци. Овакве реминисценције налазимо већ код Јована Илића, Симе Милутиновића Сарајлије, Бранка Радичевића, па чак и Змаја. И у једном и у другом случају битна је улога доминантне поетике саме епохе, као и начини на које она успева да прихвати, и у којој мери, петраркистичке тенденције.

Посебно место у овом раду заузима незаобилазна појава у контексту ове теме, а тако и неопходна као предмет истраживања – преводи Петrarке у нас. Традиција преводјења Петrarке јесте релативно дуга, али не и сразмерно свеобухватна, посебно ако узмемо у обзир преводилачку делатност у Европи, још од времена настанка „Канцонијера“, па надаље. Преводи Петrarкине поезије код нас почињу од Пачића и Александра Андрића, преко анонимних превода у „Српском књижевном гласнику“, па све до савременог доба и песника-преводаца, што представља особит феномен у српској књижевности XX века, јер је реч о великим песницима, Ивану В. Лалићу, Стевану Раичковићу и Љубомиру Симовићу. У том контексту преважно је испитати потенцијални утицај Петrarкиног стваралаштва на њихов оригинални уметнички рад, као и особене карактеристике њихове преводилачке делатности

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеностју, актуелностју и значајем у областима дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидаткиња је приложила библиографију од 50 библиографских јединица релевантних за

истраживање. Овде наводимо јединице најзначајније за истраживање:

1. Берман, Антоан. *Превођење и слово или коначиште за далеког*. Београд: РАД/ААОМ, 2004.
2. Гасет и Ортега, Хозе. *Беда и сјај превођења*. Београд: РАД/ААОМ, 2004.
3. Дошеновић, Јован. *Сабране песме*. Београд : Gensis International, 2005.
4. Ђорђевић, Часлав, ед. *Српски сонет*. Београд : Службени гласник, 2009.
5. Ђурић, Жељко. *Српско –италијанске књижевне и културне везе од XVIII до XX века*. Београд: Филолошки факултет, 2012.
6. Зоговић, Мирка. „Сонет у италијанској књижевности“. *Сонет у европском песништву. Зборник радова*. Београд: Задужбина Илије Коларца, 2001. 27 -51.
7. Јуван, Марко. *Интертекстуалност*. Нови Сад: Академска књига, 2013.
8. Константиновић, Изабела. „Сонет у Српском књижевном гласнику“ *Сонет у европском песништву. Зборник радова*. Београд: Задужбина Илије Коларца, 2001, 245 -304.
9. Лесковац, Младен, ед. *Антологија старије српске поезије*. Нови Сад: Матица српска; Београд : Српска књижевна задруга, 1972.
10. Лешић, Зденко. *Језик и књижевно дјело*. Београд: Службени гласник, 2011.
11. Мешоник, Анри. *Од лингвистике превођења до поетике превођења*. Београд: РАД / ААОМ, 2004.
12. Павић, Милорад, ед. *Од барока до класицизма*. Београд : Нолит, 1973.
13. Павић, Милорад. *Рађање нове српске књижевности*. Београд: Српска књижевна задруга, 1983.
14. Пачић, Јован. *Сочињенија песнословска*. Београд: Службени гласник, 2010.
14. Петрарка, Франческо. *Канцонијер*. Београд: Гутембергова галаксија, 1996.
15. Петрарка, Франческо. *Канцонијер*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1996.
16. Петрарка, Франческо. *Канцонијер*. Петрарка, Франческо. Канцонијер. Београд: Просвета, 1968.
17. Петрарка, Франческо. *Сонети и канцоне*. Петрарка, Франческо. Сонети и канцоне. Београд: Рад, 1975.
18. Петровић, Светозар. *Појмови и читања*. Београд: САНУ / Фабрика књига, 2008.
19. Петровић, Светозар. *Облик и смисао*. Београд: Фабрика књига, 2003.
20. Раичковић, Стеван. *Десет љубавних сонета Франческа Петрарке посвећених Лаури: шест векова од смрти песника : 1374-1974*. Београд: 1974.
21. Ракитић, Слободан, ед. *Антологија поезије српског романтизма*. Београд : Српска књижевна задруга, 2011.
22. Стефановић, Мирјана. „Сонет у савременој српској и хрватској поезији (1945-80)“. *Сонет у европском песништву. Зборник радова*. Београд: Задужбина Илије Коларца, 2001. 27 -51.

23. Стипчевић, Никша. *Учитавања*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1999.
24. Шлајермахер, Фридрих. *О различитим методама превођења*. Београд: RAD/ AAOM, 2003.
25. Balduino, Armando. *Periferie del petrarchismo*. Roma-Padova: Editrice Antenore, 2008.
26. *Il Canzoniere. Lettura micro e macrotestuale*. A cura di Michelangelo Picone. Ravenna: Longo Editore: 2007.
27. *La filologia petrarchesca nell' 800 e '900*. Atti del convegno dei lincei (11-12 maggio 2004). Roma: Accademia dei lincei, 2006.
28. *La teoria della traduzione nella storia*. A cura di Sira Nergaard. Milano: Strumenti Bompiani, 2002.
29. *Storia della letteratura italiana*, v. 4. A cura di Enrico Malato. Roma: Salerno editrice, 2003.
30. Mengaldo, Pier Vincenzo. *Attraverso la poesia italiana. Analisi di testi esemplari*. Roma: Carocci Editore, 2008.
31. Mengaldo, Pier Vincenzo. *Prima lezione di stilistica*. Roma: Editori Laterza, 2008.
32. Mondin, Luca. *Petrarca, RVF 35. "Proposte di lettura intertestuale"*. Venezia: Storti, 1993, pp 35-86.
33. Petrarca, Francesco. *Canzoniere*. Edizione commentata a cura di Marco Santagata, Milano: Arnoldo Mondadori Editore, 1997.
34. *Petrarca e il petrarchismo. Un' ideologia della lettura*. A cura di Marziano Guglielminetti. Alessandria: Edizioni dell'Orso, 1994.
35. [Praloran, Marco](#). *La canzone di Petrarca. Orchestrazione formale e percorsi argomentativi*. A cura di Arnaldo Saldan. Roma-Padova: Editrice Antenore, 2013.
36. Santagata, Marco. *Dal sonetto al canzoniere*. Padova: Liviana Editrice: 1989.
37. Segre, Cesare. *Avviamento all'analisi del testo letterario*. Torino: Biblioteca einaudi, 1999.
38. [Stocchi, Pastore Manlio](#). *"In aula ingenti memoriae". Ricerche petrarchesche*. Roma-Padova: Editrice Antenore, 2014.

4. циљеви истраживања

Циљеви

Циљ овог истраживања јесте покушај да се докаже присуство петраркистичких елемената у српској књижевности и модалитети њиховог појављивања. Жели се показати које су то особености српских петраркистичких тенденција у односу на европске и како се овај књижевни феномен прилагодио ондашњим приликама у српској књижевности.

Хипотезе

Претпоставка је да су петраркистички елементи у српској књижевности XVIII века присутани кроз утицај италијанске поезије на наше песнике, који су се са њим упознали током боравка у Трсту, у то време једном од два најзначајнија српска културна и превасходно издавачка центра. Утицаји нису увек непосредни, већ се неретко они са петраркистичком традицијом упознају преко савремених италијанских песника, који су сами били под великим упливом Петrarке (као што ће бити случај са Дошеновићем и Италијанима Виторелијем и Кастијем), или преко поезије петраркиста (Микеланђела, дела Казе итд). Претпоставка је и да петраркистичке тенденције постоје и у српској поезији XIX века иако је свакако њихово исходиште другачије. Најчешће се ради то традиционалном систему мотива у

чијем се коренима такође налази поезија "Канцонијера".

5. очекивани резултати

Очекује се да ће ово истраживање показати да се српска уметничка лирика XVIII века једним делом заправо ослања на италијанског песника, од којег преузима форме и систем тема и мотива, али их инкорпорира у нешто традиционалнији контекст и уклапа их у доминантне уметничке струје у српској књижевности. Зато ћемо класичне петраркистичке мотиве често налазити у спрези са народном поезијом, која је имала значајно место у ондашњој српској књижевности, што је још уочљивије у доба романтизма.

6. план рада

У уводном делу рада неопходно је указати на европски феномен петраркизма и подробно описати све његове појавне облике, као и карактеристике, од оних литерарних па до самих друштвених импликација. Потребно је осврнути се и на сонет као основни стални лирски облик петраркизма, историју и значај ове форме, те њено место у Петаркином стваралаштву и стваралаштву његових следбеника.

Централни део рада заснива се на анализи поезије српских песника петраркистичких тенденција, с тежиштем на писце XVIII века, али и на оне из наредног раздобља. С тим циљем неопходно је дати кратак осврт на српски књижевни амбијент XVIII века и описати поетске тежње тога доба, укључујући и теоријске програмске текстове, како би се њиховом анализом створила јасна слика о поетици и тадашњим књижевним утицајима.

Путем компаративне анализе, како мотивског комплекса, тако и карактеристичног доминантног стилско-језичког регистра с посебним нагласком на стилску анализу Петраркине, али и петраркистичке поезије и песама наших аутора утврдиће се које петраркистичке елементе користе српски песници, у којој мери и на који начин. Такође ће се утврдити да ли су то директни утицаји Петрарке или пак посредни, путем других петраркиста, или се ради о репертоару већ традиционалних елемената, специфичних за Петрарку. Прво ће бити анализирани песници класицизма, а затим и поједини песници романтизма, како би се утврдиле могуће реминисценције на Петрарку и порекло појединих мотива и тема.

Други део истраживања односи се на анализу стваралаштва песника-преводаца и она ће се одвијати у две фазе: прва се односи на анализу превода и импликација које одређене промене током преводилачког поступка могу имати на рецепцију саме поезије и у том контексту се може изести закључак о рецепцији „Канцонијера“ у српској књижевности и специфичностима српских верзија збирке. Друга фаза истраживања се односи на утицај Петраркиних „Расутих стихова“ на само стваралаштво песника-преводаца, који се и у теорији превођења третирају као специфичан феномен, и чији преводи заиста имају посебан значај. У овој фази истраживања намеће се питање начина превођења и „доброг“ превода, које само по себи нема дефинисан одговор, а посебно када се ради о превођењу поезије. На основу поменутих анализа моћи ћемо да дефинишемо и опишемо петраркистичке тенденције у српској књижевности, те дамо посебан осврт на начин на који се он уклапа и тада актуелне књижевне токове, а у склопу тих теза показаћемо и особености рецепције Петрарке и његовог могућег утицаја у домаћој књижевности.

7. методе истраживања

Докторанткиња Скендеровић истиче да ће у првом делу рада најбитнија бити стилска анализа поетских текстова, као и да ће применити интертекстуални приступ као повезивања различитих дискурса, с циљем да се одреди колико је „Канцонијер“ као подтекст утицао на потоњу поезију и колико је она била под

„надлежношћу других дискурса, који му намећу један универзум“ (Јулија Кристева). У другом делу рада држаће се смерница теорије превођења.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

КАНДИДАТА: Кликните да бисте почели унос текста.

НАПОМЕНА: Кликните да бисте почели унос текста.

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је Ивана Скендеровић, мастер, подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области науке о књижевности.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Мирка Зоговић подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата Иване Скендеровић. и предложене теме докторске дисертације "Одјечи петраркизма у српској књижевности", а да се за ментора именује Мирка Зоговић, редовни професор Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. др Мирка Зоговић, редовни професор

2. др Снежана Милинковић, ванредни професор

3. др Никола Грдинић, редовни професор

4.

5.